

Druk nr 674

Warszawa, 12 lipca 2012 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Komisja Ustawodawczej
UST 020-1/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Ustawodawcza
wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo prasowe.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy
został upoważniony poseł Wojciech Szarama.

Przewodniczący Komisji

(-) Wojciech Szarama

USTAWA

z dnia.....2012 r.

o zmianie ustawy – Prawo prasowe

Art. 1. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. Kto wydaje dziennik lub czasopismo bez rejestracji albo zawieszony
- podlega karze grzywny.”;

2) po art. 49a dodaje się art. 49b w brzmieniu:

„Art. 49b. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 45, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.²⁾).”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 90, poz. 999, z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 111, poz. 1181, z 2005 r. Nr 39, poz. 377, z 2007 r. Nr 89, poz. 590, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 235, poz. 1551 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 156, poz. 934, Nr 205, poz. 1204 i Nr 282, poz. 1660.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307 i Nr 225, poz. 1466 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1431 i Nr 244, poz. 1454.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Prawo prasowe ma na celu dostosowanie systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2011 r. (sygn. akt SK 42/09) dotyczącego ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, stwierdzającego że :

1. art. 45 w związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 oraz w związku z art. 20 ust. 1 zdania pierwsze, w zakresie dotyczącym czasopism drukowanych, ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.; dalej: ustawa – Prawo prasowe) w zakresie, w jakim wprowadza odpowiedzialność karną za wydawanie czasopisma drukowanego bez rejestracji:
 - a) jest niezgodny z art. 31 ust. 3 w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) jest zgodny z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

oraz

2. art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze z związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 ustawy powołanej w punkcie pierwszym, w zakresie dotyczącym obowiązku rejestracji czasopisma drukowanego, jest zgodny z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W pozostałym zakresie Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z późn. zm.) umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Sentencja wskazanego rozstrzygnięcia została opublikowana w Dz. U. z dnia 28 grudnia 2011 r. Nr 282, poz. 1660 (pełny tekst wyroku, wraz z uzasadnieniem, ukazał się w OTK Z.U. z 2011 r., Nr 10A, poz. 116).

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego

Przedmiotem skargi konstytucyjnej skarżący uczynił: art. 45 w związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 oraz w związku z art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe, w zakresie odnoszącym się do niezarejestrowanego czasopisma; art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe, w zakresie odnoszącym się do czasopism, w związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 ustawy – Prawo prasowe oraz art. 20 ust. 2 i ust. 4 ustawy – Prawo prasowe, w zakresie odnoszącym się do czasopism. Artykułowi 45 ustawy – Prawo prasowe (wraz z przepisami związkowymi) skarżący zarzucił niezgodność z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji, poprzez brak precyzyjnego określenia znamion czynu karalnego i tym samym naruszenie zasady *nullum crimen sine lege* oraz niezgodność z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 14 Konstytucji, zarzucając zbytnią surowość sankcji karnej przewidzianej za brak rejestracji, nie znajdującą – w ocenie skarżącego – usprawiedliwienia w wartościach, których ochronie ma służyć. Z kolei art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe (wraz z przepisami związkowymi) skarżący zarzucił, że nakładając obowiązek rejestracji czasopisma narusza w sposób nadmierny wolność wypowiedzi.

Dokonując badania zgodności art. 45 ustawy – Prawo prasowe z art. 42 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji, Trybunał odniósł się do wskazanych przez skarżącego przepisów pozostających w związku z przepisem centralnym, a mianowicie do art. 20 ust. 2 pkt 1 i 3, w zakresie dotyczącym czasopism, oraz do art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe. Artykuł 7 ust. 2 pkt 3 podaje definicję czasopisma, a więc terminu prawnego dotyczącego pojęcia występującego w art. 45 ustawy – Prawo prasowe. Z kolei art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy wyjaśnia co należy rozumieć przez publikacje periodyczne, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 3 ustawy. Zarzuty skarżącego, które wiąże on z naruszeniem zasady określoności czynów zabronionych (art. 42 ust. 1 Konstytucji), dotyczą zawartych w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy cech czasopisma, a mianowicie cechy periodyczności, niejednorodności oraz „niezamkniętego charakteru publikacji”. Na wstępie Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że z art. 42 ust. 1 Konstytucji wywieść można dwie podstawowe zasady: *nullum crimen sine lege* oraz *lex retro non agit*. Z zasady *nullum crimen sine lege* wynikają postulaty skierowane zarówno do ustawodawcy (nakaz typizacji czynów zabronionych w drodze ustawy oraz

maksymalnej określoności tworzonych typów), jak i do stosujących prawo – zakaz stosowania analogii i wykładni rozszerzającej. Czyny zabronione przez ustawę, uznane za przestępne, muszą być określone w ustawie w sposób kompletny i jednoznaczny. Nie oznacza to jednak, że norma taka musi wynikać z jednego przepisu prawnego. Trybunał zwracał już uwagę, że wyrażen i zwrotów niedookreślonych nie da się zupełnie wyeliminować i w takiej sytuacji miarą wystarczającej precyzji przepisów jest test praktyczny, a mianowicie sprawdzenie, czy przepisy te umożliwiają jednolitą wykładnię w procesie stosowania prawa, dzięki której osiąga się wystarczającą precyzję w konstruowaniu norm prawnych na gruncie tych przepisów. Mając powyższe na uwadze, Trybunał Konstytucyjny nie podzielił poglądu skarżącego, że wyszczególnione przez niego cechy czasopisma, wynikające z art. 7 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 3 ustawy – Prawo prasowe, sformułowane są w sposób na tyle niejasny, że uniemożliwiają jednoznaczne ich rozumienie w procesie wykładni, na tle konkretnych stanów faktycznych.

Na marginesie należy wskazać, iż badając zgodność art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe, w zakresie dotyczącym czasopism drukowanych, z art. 54 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Trybunał przypominał, że w art. 54 ust. 1 Konstytucji zawarte są w gruncie rzeczy trzy odrębne wolności jednostki, aczkolwiek ze sobą powiązane, mianowicie: wolność wyrażania swoich poglądów, wolność pozyskiwania informacji oraz wolność rozpowszechniania informacji. Swoboda wypowiedzi jest jednym z fundamentów społeczeństwa demokratycznego, warunkiem jego rozwoju i samorealizacji jednostek. Jednakże, w ocenie Trybunału, określona w art. 54 ust. 1 Konstytucji wolność słowa może podlegać ograniczeniom, zgodnym z wymogami konstytucyjnymi. Odnosząc się do regulacji zawartej w art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo prasowe, Trybunał podtrzymał argumentację zawartą w wyroku Trybunału Konstytucyjnego o sygn. akt P 1/06. Przyjęty w ustawie – Prawo prasowe tryb rejestracyjny jest odmianą szeroko pojętego systemu zgłoszeniowego. Różnica w porównaniu z systemem prewencyjnym polega na tym, że w systemie rejestracyjnym rola władzy jest pasywna a samo zgłoszenie nie przyznaje władzy publicznej żadnych uprawnień decyzyjnych. Organ może jedynie odmówić rejestracji, gdy wniosek nie zawiera danych, o których mowa w art. 20 ust. 2 ustawy – Prawo prasowe, lub gdy zarejestrowanie stanowiłoby naruszenie prawa do ochrony nazwy

istniejącego już tytułu prasowego. Zdaniem Trybunału, ustawodawca ma prawo, respektując standardy konstytucyjne, stanowić regulacje prawne chroniące w sposób zasadniczy istotę wolności słowa, lecz zarazem wprowadzające pewien ład prawny na rynku wydawnictw i czasopism. Regulacja dotycząca trybu rejestracyjnego dzienników i czasopism, wynikająca z ustawy – Prawo prasowe, a w szczególności zaskarżona regulacja określona w art. 20 ust. 1 ustawy, stanowi ograniczenie w zakresie korzystania z wolności słowa, o której mowa w art. 54 ust. 1 Konstytucji. Ograniczenie to nie jest jednak zbyt uciążliwe, a wprowadzony obowiązek rejestracji czasopism i dzienników ma na celu ochronę innych wartości konstytucyjnych.

Gdy chodzi zaś o badanie przez Trybunał ostatniego z zarzutów, a mianowicie niezgodności art. 45 ustawy – Prawo prasowe z art. 54 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, Trybunał podzielił pogląd skarżącego, że określona w art. 45 ustawy sankcja karna jest środkiem nadmiernie surowym, nieproporcjonalnym w stosunku do celu założonego przez ustawodawcę, a mianowicie realizacji obowiązku rejestracji czasopisma. Uznając obowiązek rejestracji czasopisma za zgodny ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami kontroli, Trybunał uznał że ustawodawca może obowiązek ten zabezpieczyć sankcją, w przeciwnym bowiem wypadku ochrona wartości, którym służy obowiązek rejestracji byłaby niedostateczna. Jednocześnie Trybunał podkreślił, że ustawodawca nie powinien uciekać się do sankcji karnej, która w tej sytuacji jest nadmiernie wygórowana.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Wnioskodawcy przedmiotowego projektu, przyjęli tezę, iż nowelizacja jedynie w wąskim zakresie w jakim orzekł Trybunał Konstytucyjny, tj. w zakresie czasopism drukowanych nie jest celowa, a wręcz mogłaby prowadzić do naruszenia zasady równości. Wobec powyższego projekt przewiduje złagodzenie sankcji prawno-karnej, zarówno w przypadku czasopism, jak i dzienników, i zmianę sankcji z grzywny albo kary ograniczenia wolności na karę grzywny orzekaną na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr

133, poz. 848, z późn. zm.) a nie jak dotychczas na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).

Wnioskodawcy przedmiotowego projektu rozważali także wprowadzenie zamiast sankcji z zakresu prawa wykroczeniowego, sankcję o charakterze administracyjno-prawnym. Jednakże ze względu na niedostateczną ochronę procesową tego drugiego rozwiązania wnioskodawcy, w imię ochrony wartości konstytucyjnej jaką jest wolność prasy, wybrali sankcję z zakresu prawa wykroczeniowego, która umożliwia zastosowania całego wachlarza instytucji prawnych ekskulpujących obwinionego, i gwarancji procesowych zapewniających uczciwy proces sądowy.

4. Skutki projektowanej ustawy

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego. Podstawowym jej skutkiem prawnym będzie zatem zastąpienie regulacji wadliwej rozwiązaniem zgodnym z Konstytucją.

Nowe przepisy spowodują pozytywne skutki społeczne i gospodarcze bowiem sprzyjać będą ugruntowaniu wolności słowa oraz wolności prasy, a pośrednio pełnieniu przez tę ostatnią funkcji kontrolnych i opiniotwórczych.

Projektowana ustawa nie powoduje skutków finansowych, jedynym wyjątkiem mogą być bardzo niewielkie pozytywne skutki finansowych dla budżetu państwa, z tytułu orzekanych grzywien, o wysokości który będzie rozstrzygał sąd. Maksymalna wysokość wynosi 5000 zł.

5. Konsultacje

Projekt wymaga konsultacji z Sądem Najwyższym, Prokuratorem Generalnym, Naczelną Radą Adwokacką, Krajową Radą Radców Prawnych, Krajową Radą Radiofonii i Telewizji oraz Krajową Izbą Gospodarczą.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 18 lipca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1882/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe
(przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Wojciech Szarama)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe przewiduje złagodzenie sankcji za wydawanie dziennika lub czasopisma bez rejestracji albo zawieszonoego. Zamiast obecnego zagrożenia karą grzywny lub ograniczenia wolności, projekt przewiduje wyłącznie karę grzywny orzecaną w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, ze zm.).

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Przedmiot projektu ustawy jest objęty zakresem postanowień dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006 r., s. 36; dalej: dyrektywa).

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Działalność wydawniczą w zakresie wydawania dzienników lub czasopism należy uznać za prowadzenie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 4 pkt 5 dyrektywy. Podlega ona zatem reżimowi określonoemu w dyrektywie.

Przepis art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, ze zm.), przewidujący obowiązek sądowej rejestracji dziennika

lub czasopisma, stanowi system zezwoleń w rozumieniu art. 4 pkt 6 dyrektywy. System ten spełnia wymogi określone w art. 9 i art. 10 dyrektywy, gdyż jest niedyskryminacyjny, konieczny i proporcjonalny. Przewidziane w projekcie ustawy sankcje za wydawanie dziennika lub czasopisma bez rejestracji albo zawieszonoego stanowią element tego systemu zezwoleń. Kwestia ich wprowadzenia oraz ich wysokość nie są regulowane w dyrektywie i są pozostawione do kompetencji państw członkowskich, które taki system zezwoleń w swoim prawie przewidują.

W konsekwencji należy uznać, że projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

IV. Konkluzje

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej,

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Warszawa, 18 lipca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1883/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Wojciech Szarama) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe przewiduje złagodzenie sankcji za wydawanie dziennika lub czasopisma bez rejestracji albo zawieszonoego. Zamiast obecnego zagrożenia karą grzywny lub ograniczenia wolności, projekt przewiduje wyłącznie karę grzywny, orzecaną w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, ze zm.).

Projekt zawiera przepisy objęte zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt nie ma na celu wykonania prawa Unii Europejskiej.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

DP 070-8-11-2012

Warszawa, dnia 8 sierpnia 2012 r.

SEKRETARIAT SZEFKA KS

L.dz.

Data wpływu10.08.2012

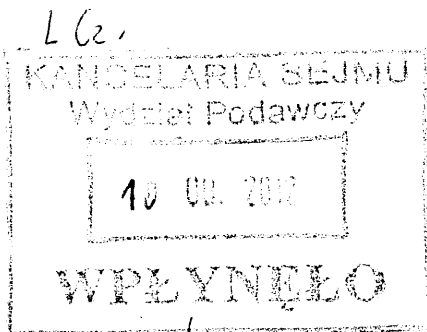
Pan Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie,

W związku z przekazaniem do zaopiniowania Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (pismo z dnia 30 lipca 2012 r., znak: GMS-WP-173-216/12), pragnę stwierdzić, że Krajowa Rada nie wnosi uwag do przekazanego projektu.

Z poważaniem

Jan Dworak

Specjalista

Tomasz Giziński

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**
dr Wojciech R. Wiewiórowski

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 27.08.2012.

DOLiS – 033 – 383 / 12 / AFS / 151145

Warszawa, dnia 22 sierpnia 2012 r.

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Kancelaria Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00 – 902 Warszawa

Brasowy Panie Ministrze

w nawiązaniu do pisma z dnia 30 lipca 2012 r. (znak: GMS-WP-173-216/12) uprzejmie informuję, iż do komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe pod kątem przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) nie zgłaszam uwag.

Niemniej jednak pozwolę sobie powtórzyć argumentację przedstawioną przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w piśmie stanowiącym opinię do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (pismo GIODO z dnia 28 czerwca 2012 r. o sygn. DOLiS-033-286/12/AFS/39782), opinię do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (pismo GIODO z dnia 28 czerwca 2012 r. o sygn. DOLiS-033-284/12/AFS/39780) oraz opinię do projektu stanowiska Rządu do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (pismo GIODO z dnia 2 sierpnia 2012 r. o sygn. DOLiS-033-373/12/AFS/47456).

Organ do spraw ochrony danych osobowych wskazywał w treści ww. opinii, iż – rozumiejąc cel każdej z przedłożonych nowelizacji wskazany w treści poszczególnych uzasadnień – z punktu widzenia przepisów o ochronie danych osobowych istnieje pilna potrzeba zmiany niektórych z aktualnie obowiązujących postanowień ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U.

Nr 5, poz. 24 ze zm.) zwłaszcza w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie rejestru dzienników i czasopism (Dz. U. Nr 46, poz. 275 ze zm.).

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, iż obowiązujący aktualnie art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo prasowe, stosownie do treści którego wniosek o rejestrację dziennika lub czasopisma w odpowiednim sądzie wojewódzkim powinien zawierać „dane osobowe redaktora naczelnego”, sformułowany został w sposób tak ogólny, że na jego podstawie trudno ocenić, jakiego rodzaju – konkretnie – dane osobowe mają być przetwarzane w tym przypadku.

Powyższe prowadzić może do zamieszczania we wniosku (żądania od redaktora naczelnego) danych w nadmiarze, nieadekwatnych w stosunku do celu, jakiemu przetwarzanie ma służyć w tym przypadku i tym samym do ingerencji w chronione konstytucyjnie prawo do prywatności każdej osoby fizycznej. Jakkolwiek zrozumiałym jest konieczność przetwarzania przez „organ rejestrowy” danych osobowych osoby, która będzie pełnić funkcję redaktora naczelnego w danym dzienniku lub czasopiśmie, to doprecyzowania wymaga zakres tego przetwarzania, celem wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, a także rozbieżności co do zakresu danych zamieszczanych w ww. wnioskach.

Brak doprecyzowania w powyższej materii skutkować może naruszeniem tzw. zasady adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania statuowanej w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, jak i w art. 6 ust. 1 lit. c dyrektywy nr 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U.WE.23.11.1995), która nakłada na administratora danych obowiązek przetwarzania (pozyskiwania) wyłącznie takiego zakresu danych osobowych, jaki jest niezbędny do osiągnięcia celu tegoż przetwarzania. Nieprecyzyjny charakter regulacji prowadzić może do przetwarzania danych o charakterze osobowym w nadmiarze i tym samym do naruszenia powołanej zasady adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania, stąd też konieczność dokonania zasygnalizowanych zmian.

Szczególną uwagę zwrócić należy na art. 23a ustawy – Prawo prasowe, w treści którego zawarto upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru i sposobu prowadzenia rejestru dzienników i czasopism. Pomijając legislacyjną kwestię braku jakichkolwiek wytycznych dla Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie, należy podkreślić, iż z treści wydanego na podstawie wskazanego przepisu rozporządzenia, a mianowicie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie rejestru dzienników i czasopism (Dz. U. Nr 46 poz. 275 ze zm.) wynika, iż do rejestru (w księgach rejestrowych) wpisuje się m.in. dane osobowe redaktora naczelnego, w tym również wzmiankę o zwolnieniu go od wymogu posiadania obywatelstwa polskiego oraz wskazuje się redaktora ponoszącego odpowiedzialność określoną w art. 49a Prawa prasowego (§ 3 ust. 1 tiret 4 rozporządzenia).

Abstrahując od – ponownie – nieprecyzyjnego odwołania się w treści tego przepisu do bliżej nieokreślonych „danych osobowych” podkreślenia wymaga, iż ustawa o ochronie danych osobowych poddała – wzorem obowiązującej na terytorium Unii Europejskiej, a powołanej powyżej dyrektywy – szczególnemu reżimowi przetwarzania (art. 27 ustawy), m.in. dane dotyczące skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także te dotyczące innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym. Wprowadzając wyjątki od powyższej reguły, ustawodawca w art. 27 ust. 2 pkt 2 wskazał, iż przetwarzanie wskazanej kategorii danych może nastąpić wówczas, gdy przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą i stwarza pełne gwarancje ich ochrony. Obowiązująca obecnie ustawa – Prawo prasowe nie zawiera natomiast przepisów, na podstawie których można byłoby przetwarzać dane szczególnie chronione dotyczące osób fizycznych.

Wobec kategoriycznego brzmienia powołanego powyżej art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, rozporządzenie jest aktem prawnym zbyt niskiej rangi, aby mogło stanowić podstawę przetwarzania danych dotyczących karalności jakiegokolwiek osoby fizycznej, w tym redaktora naczelnego dziennika, czy czasopisma.

Tego typu okoliczność mogłaby wynikać ewentualnie z przepisów samej ustawy. To ustawa bowiem jest zasadniczym źródłem prawa, na co wskazuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ustanawiająca zasadę wyłączności regulacji ustawowej. M. in. art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej wymaga regulacji ustawowej w tych wszystkich unormowaniach, które dotyczą ograniczeń konstytucyjnych praw i wolności jednostki, zaś z postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2007 r. (S. 1/2007) wynika, iż, cyt.: „(...) W takim wypadku zakres materii pozostawionych do unormowania w rozporządzeniu musi być węższy niż zakres materii ogólnie dozwolony na tle art. 92 ust. 1 Konstytucji. Art. 31 ust. 3 Konstytucji silnie bowiem akcentuje konieczność szerszego unormowania rangi ustawowej i zawęża pole regulacyjne pozostające dla rozporządzenia (...)”.

Jeżeli istnieje bezwzględna potrzeba przetwarzania danych osobowych dotyczących karalności redaktorów naczelnych danego dziennika lub czasopisma, okoliczność taka winna zostać przewidziana w projekcie ustawy, stwarzającym pełne gwarancje ochrony tych danych.

Tym niemniej zastanowić należy się, czy w istocie niezbędnym jest zamieszczanie w rejestrze, o którym mowa, powyższych danych. Ustawa o ochronie danych osobowych, o czym mowa na wstępie niniejszego pisma, nakłada na administratora danych – poza wskazanym powyżej obowiązkiem legitymowania się odpowiednią podstawą prawną przetwarzania danych – także obowiązek zapewnienia, aby przetwarzane przez niego dane osobowe były zawsze adekwatne w stosunku do celów, w jakich są one przetwarzane. Swym rodzajem i swą treścią dane nie powinny

wykraczać poza potrzeby wynikające z celu, jakiemu służyć ma ich gromadzenie (i dalsze przetwarzanie).

Przetwarzanie informacji o karalności w takim, jak omawiany przypadku, powinno mieć zatem nie tylko miejsce w ustawie stwarzającej pełne gwarancje ochrony danych, ale także jedynie wówczas, gdy z punktu widzenia określonego celu, powyższe jest absolutnie niezbędne.

Warto przy tym wskazać, iż w obowiązujących przepisach ustawy brak jest norm odnoszących się do ewentualnych zasad udostępniania danych zgromadzonych w prowadzonych przez sądy rejestrach. Jest to o tyle istotne, iż w aktualnym stanie prawnym w rejestrach tych znajdują się dane szczególnie chronione. Ustawa – Prawo prasowe nie zawiera takich postanowień, a odsyła jedynie do ustawy z dnia 17 listopada 1967 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), określającego – co oczywiste – ogólne zasady związane z samym postępowaniem rejestrowym. W takim przypadku trudno natomiast mówić, iż projekt ustawy spełnia wynikające z art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych kryterium gwarancji ochrony danych osobowych natury szczególnie chronionej.

Przedstawiając powyższe (i rozumiejąc jednocześnie – co zostało wskazane powyżej – cel przedłożonej nowelizacji zawarty w uzasadnieniu do projektu) sugeruję jednak rozważenie przedstawionych niniejszym pismem propozycji GODO i uzupełnienie treści projektu ustawy o regulacje odnoszące się do zasadniczych kwestii przetwarzania danych szczególnie chronionych, dotyczących redaktorów naczelnych dzienników i czasopism.

Z poważaniem

GENERAŁ INSPEKTOR
OD OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH
[Podpis]
dr hab. sędzią R. Włodarczyk